

ВІД ГАЛШКИ ГУЛЕВИЧІВНИ ДО “ІНФОРМАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ” УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ “КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ”

Багато разів доводилося мені читати про Києво-Могилянську Академію – ще далеко перед проголошенням Незалежності України. В 1979 році я хотіла бодай здалеку подивитися на будинки Академії і сфотографувати їх, щоб показати знайомим в Америці. Але грізний вартовий при брамі озвався грімким “стой”! Мені стало сумно і безмежно боляче. В моїй Батьківщині – чужа мова! Про це ми знали, але переконалися особисто – це інша справа.

У 1991 році я побувала у приміщенні Могилянської Академії. Просторі коридори, високі стелі кімнат, особливо головна бібліотека з портретами викладачів науковців і засновників Академії – викликали особливі почуття. Цими стежками ходила розумна Галшка Гулевичівна – фундаторка Академії, але портрету її не було! Мабуть ця жінка не заслужила на вшанування?! Давні стіни пам’ятають стільки історичних подій! Брами були відкриті для духовної еліти східної Європи, але стільки разів закривали їх окупанти? Боялися мабуть розвитку духовності та вільної думки.

У 1997 році відбувся конкурс митців на уявний портрет Галшки Гулевичівни. Кращі її портрети, що здобули перемогу на конкурсі, ви побачите сьогодні в кабінетах Президента В’ячеслава Брюховецького і професорів Академії.

Дальша співпраця з Національним університетом Києво-Могилянська Академія увінчалася тим, що 2 вересня минулого 1999 року відбулося у Києво-Могилянській Академії святкове відкриття “Інформаційного центру” жіночих організацій України та діаспори у приміщенні Академії. Ця ідея з’явилася тоді, коли ми з проф. Зоєю Хижняк відвідали в Сенека Фолс, у Нью Йорк, штаті США – відомого на весь світ “Гол оф фейм” (зал або будинок слави). В 1848 році у маленькому містечку жінки-пуританки почали домагатися своїх, тобто людських прав: “мати святе право голосувати і бути вибраними до державних структур”. У двох імпозантних будинках розташовані: бібліотека та інформаційний центр, призначений для відвідувачів, що бажають познайомитися з історією розвитку американського і всесвітнього жіночого руху. Тут знаходяться інформації про боротьбу жінок за права, які впродовж тисячоліть були не признані, знехтувані і заборонені. Справді це оказувало духовну слабкість сильнішої статі. Бо ж хто може вірити і говорити, що перед Богом і людським правом жінки і чоловіки різні? Це не “фемінізм”, це людська гідність, що була і є ігнорована незнанням звичайних біологічних та духовних процесів людини.

США має особливий конгломерат населення: расовий, релігійний і національний. Громадсько-свідомі американки мають широкий вибір різних ділянок суспільної праці. Вони і досі змагаються за політичні права, кращу освіту, лікувальні реформи та рівність заробітної платні.

Ми почали мріяти і думати, як би почати подібний проект інформаційного центру жіночих організацій в Україні, щоб об’єднати зусилля жінок України і діаспори для спільної справи розбудови держави. Центр має приміщення, поки що невелике, у Національному університеті Києво-Могилянська Академія по вул. Волоська 8/5, 4 корпус, 409 аудиторія.

Кімната Центру відповідно умебльована: столи, стільці, шафи на книжки. На стінах портрети визначних жінок: фундаторки Академії Галшки Гулевичівни, Раїни Могилянки, Марії Магдаліни Мазепа, Катерини Скаржинської, Єлисавети Милорадович і доктора Марусі Бек з США, які своєю невтомною працею багато зробили для розвитку науки, мистецтва, виховання.

Мета створеного “Інформаційного центру” – зміцнити співпрацю між Українськими жіночими організаціями України і діаспори.

Цю думку плекало наше жіноцтво ще в буремні 20-ті роки, про що детально описує у своїй книзі “Минуле заради майбутнього” (Одеса, 1999) Людмила Смоляр. В ній зібрані архівні відомості про жіночий рух наддніпрянської України від другої половини ХІХ до початку ХХ століть. Цитую: “У 1919 році під час переїзду уряду Української Центральної Ради до Кам’янець-Подільського, зібрані там жінки, передбачаючи сумні перспективи розпорошення українських жінок, вирішили утворити таку організацію, яка була б центром організацій на Україні всіх жінок і об’єднувала б разом і тих жінок, що вже давно виїхали з України”. Вони зорганізували Національну Раду Українських Жінок. Очолила її Софія Русова, заступницею голови була Людмила Старицька-Черняхівська. Доля Софії Русової всім відома.

Людмила Старицька була двічі арештована і в 1941 році, оточена таємницею, трагічно загинула.

З такою твердою непохитністю, ще так недавно, боролися українки за свої національні права.

Сьогодні Україна Незалежна, ми всі живемо у вільних країнах. Наша праця вимагає інших сміливіших напрямків і дій.

З радістю ми вітали об’єднання шістьох головних жіночих організацій в Україні, в **Національну Раду Жінок України**.

В діаспорі, від 1948 року, працює **Світова Федерація Українських Жіночих Організацій**. Тепер можемо налагоджувати співпрацю для спільної мети: збереження і розвиток національної ідентичності, традицій, духовності, гідності, освіти, національного виховання.

В “Інформаційному центрі” будуть зберігатися архівні матеріали про працю жінок від найдавніших часів до сьогодні, статuti, історії організацій та плани на майбутнє. Також і видання: книжки і журнали.

Сподіваюся, що Інформаційний центр – це тільки зародок майбутнього музею-архіву, на зразок американського у Синека Фолс.

Кожна жіноча організація передасть до Центру короткий життєпис та світліну її засновниці, також визначніших її членкинь.

Все це слугуватиме для нашого майбутнього, для наступних поколінь. Немає сумніву, що перед молодою україночку стелиться нова кар’єра, а також співвідповідальність за гаразди в державі, в родині. Сучасна жінка повинна бути добре освічена, поінформована і горда за своє минуле, щоб відважно будувати майбутнє.

Властиво в “Інформаційному центрі” кожен може отримати багато корисної інформації про історію жіночого руху в боротьбі за волю, за державність!

Просимо, Шановні Голови організацій і окремі Добродійки, подбати і розбудувати центр, щоб полиці наповнилися виданнями і вище згаданими речами. В центрі можуть збиратися члени Національної Ради Жінок України і Українські організації діаспори, студенти, викладачі. Бажаємо проводити лекції, семінари, засідання.

Нашою співпрацею ми будемо дороговказом для молодих. Подумаймо, як кожна з нас може допомогти цій шляхетній справі?!